Sl. No. :

नामांक Roll No.

Tear here

No. of Questions — 28

S—74—Sindhi (T.L.)

No. of Printed Pages — 11

माध्यमिक परीक्षा, 2021
SECONDARY EXAMINATION, 2021
सिन्धी
SINDHI
(Third Language)

समय : $3\frac{1}{4}$ घण्टे

पूर्णांक : 80

प्रश्नपत्र को खोलने के लिए यहाँ फाड़ें

परीक्षार्थियों के लिए सामान्य निर्देश :

(1) परीक्षार्थी सर्वप्रथम अपने प्रश्न पत्र पर नामांक अनिवार्यतः लिखें ।

(2) सभी प्रश्न हल करने अनिवार्य हैं ।

(3) प्रत्येक प्रश्न का उत्तर दी गई उत्तर-पुस्तिका में ही लिखें ।

(4) जिन प्रश्नों के आन्तरिक खण्ड हैं, उन सभी के उत्तर एक साथ ही लिखें ।

(5) प्रश्न का उत्तर लिखने से पूर्व प्रश्न का क्रमांक अवश्य लिखें ।

(6). प्रश्नों का अंकभार निम्नानुसार है ।

खण्ड	प्रश्नों की संख्या	अंक प्रत्येक प्रश्न	कुल अंक भार
खण्ड - अ (A)	1 (i से x), 2 से 11 = 20	1	20
खण्ड - ब (B)	12 से 19 = 8	2	16
खण्ड - स (C)	20 से 23 = 4	4	16
खण्ड - द (D)	24 से 25 = 2	5	10
खण्ड - य (E)	26 से 28 = 3	6	18

खण्ड – अ

1. हेठियनि सुवालनि जा सही जवाब चूंडियो – 10 × 1 = 10

(i) "जन गन मन ...." जो रचियता आहे –

(अ) महात्मा गांधी (ब) सुभाष चंद्र बोस

(स) बंकिमचन्द्र चटर्जी (द) रविन्द्र नाथ टैगोर ।

(ii) "सफ़र" कहाणीअ जो लेखक आहे –

(अ) कला प्रकाश (ब) जॆठो लालवाणी

(स) ईश्वर चंदर (द) कन्हैयालाल अगनाणी ।

(iii) बुढीअ खे शौंक हो –

(अ) किताब पढ़ण जो (ब) रांद करण जो

(स) पराई पचर करण जो (द) लिखण जो ।

(iv) 'खुंध खुंध करणु' जी माना आहे –

(अ) मना करणु (ब) टोक टोक करणु

(स) घणो खाइणु (द) धटि वधि ॻाल्हाइणु ।

(v) 'बीड़ा' लफ़्ज जो अददु वाहिद आहे –

(अ) बहंण (ब) ज़ेवर

(स) बकल (द) बीड़ो ।

(vi) जिंस मोनिस जो मिसाल आहे –

(अ) ॿकरी (ब) घोड़ो

(स) हाथी (द) हिरणु ।

(vii) जबिरो लफ़्ज जो ज़िदु आहे –

(अ) महिनती (ब) कमज़ोर

(स) ताकतवर (द) बलवान ।

(viii) 'गीतनि जा मोती' कविता लिखी आहे –

(अ) गोवर्धन भारती (ब) हरी दिलगीर

(स) ढोलण राही (द) किश्नचंद बेवसि ।

(ix) सिट पूरी करियो –

असीं शल ज्ञान ऐं विज्ञान सां .... बहिकायूं ।

(अ) गुलशन खे (ब) भारत खे

(स) जगत खे (द) ज़हन खे ।

(x) कवीअ 'कुदरत वारा' कंहिंखे चयो आहे –

(अ) इंसान खे (ब) राजा खे

(स) परमात्मा खे (द) हुस्न खे ।

निर्देश : (2 - 8) हेठि डिनल टुकिरे खे ध्यान सां पढ़ी सुवालनि जा जवाब लिखो–

अजु कल्ह जी ज़िंदगी कश्मकश ऐं तनाव वारी आहे । हर हिंकु इंसानु सिहत जो ख़्यालु न करे, पैसो कमाइण में मशगूलु आहे । मन जी शांती विजाए कंहिं खेत्र में नालो कढण जी कोशिश करे थो । इंसान पाण खे माया जाल में फासाए रखे थो ऐं पंहिंजे लाइ नवां नवां मसइला पैदा करे थो । ज़ाहिरी अंग्रेजी दवाउनि जे चकर में अची गुलामु बणजी थो पदे । अफ़सोस सद अफ़सोस इंसान खे इहा जाण न आहे त अंग्रेजी दवाउनि में अहिड़ा त ज़हरीला असर आहिनि, जे रोगनि खे दबाए नकली चमत्कार डेखारीनि थियूं । पोइ गुझियुनि बीमारियुनि खे जनमु डेई इंसान जो अंतु आणीनि थियूं । जेकडहि इंसानु चाहे थो त संदसि शरीरु निरोगी रहे ऐं मनु चुस्तु रहे त इंसान खे घुरिजे त पंहिंजे जीवन जी परघोर लहे । जीवन जी परघोर कुदरती नेमन सां लही सघिजे थी। "जीअं नूर बिना सभु कुडु आहे तीअं सिहत बिना सुञ आहे ।"

2. मथिए टुकिरे जो सुहिणो सिरो लिखो । 1

3. इंसान पंहिंजे लाइ नवां नवां मसइला कीअ थो पैदा करे ? 1

4. जीवन जी परघोर कींअ लही सघिजे थी ? 1

5. 'रोगी' लफ़्ज़ जो ज़िदु लिखो । 1

6. 'सिहत' जी माना हा आहे ? 1

7. अंग्रेज़ी दवाउनि मां कहिड़ा नुकसान आहिनि ? 1

8. सिहत बिना सभु सुञ आहे । कींअ ? 1

निर्देश : (9 - 11) सही लफ़्ज चूंडे खाल भरियो :

(शैतान, चादर, जल जी धारा)

9. को सूरत में इंसान चवे को शर भरियो .... चवे । 1

10. मुंहिंजो जीवन .... दुख ऐं सुख जंहिंजा ब किनारा । 1

11. धरती रात जी .... लाहे निंड मां झटि पटि जागी आहे । 1

खण्ड - ब

निर्देश : (12 - 19) हेठियनि सुवालनि जा ज़वाब लिखो :

12. पढ़ण जे तरीके बाबति 'बेकनि' जा कहिड़ा वीचार आहिनि ? 2

13. 'उमर मारुई' एकांकीअ में कहिड़ो संदेश डिनल आहे ? 2

14. 'बुढ़ा आश्रम' कहाणीअ में समाज जो कहिड़ो चिटु चिटयलु आहे ? 2

15. सिंधियुनि जी खासि पोशाक कहिड़ी आहे ? 2

16. 'शाह लतीफ़' मालिक दरि कहिड़ी वेनती कई आहे ? 2

17. कवीअ 'महिनत' बैत ज़रीए कहिड़ो संदेश डिनो आहे ? 2

18. 'गुलनि जी टोकिरी' कविता में कवीअ रात ऐं डींह जी उपमा कंहिंसा कई आहे ? 2

19. 'कुदरत वारा' कविता में कवीअ कंहिंजो उम्दो मेलापु डेखारियो आहे ? 2

खण्ड - स

निर्देश : **(20 - 23)** हवाला समुझायो :

20. "भलाई करे उहो उपाव मूंखे बुधाइ, मां उहो ज़रुर कंदुसि ।" 4

या

"हाणे मूंखाँ हर बीं टीं महिने गाडीअ जी मुसाफिरी पुजे कान .... थी ।"

21. "अबा डुबिरे शरीर जा कहिड़ा हाल ? सीउ तपु थी पियो अथमि । सिजु चढ़े त को शरीर में सघ पवे ।" 4

या

"जड़हिं रत कटोरो डिजे थो तड़हिं भत कटोरो मिले थो ।"

22. "सांईमि सदाईं करीं मथे सिंधु सुकारु,
दोस मिठा दिलदार, आलम सभु आबादु करीं ।" 4

या

"तुंहिंजे अंहिंसा जो राजु, दुनिया दूर दूर बुधो,
हैरत खाईंदो थे वतियो, साराहींदो थे वतियो ...... ।"

23. "जप जाप कयुमि, पूजा पाठु कयुमि,
वञी गंगा ते इश्नानु कयुमि,
सोचे समुझी वेद पुराण पढ़ियमि,
साम्हूं कुदरत जो कर्तारू डिठुमि ।" 4

अथवा

"वेई हली संसार मां सुस्ती,
सभ में आई चाह ऐं चुस्ती ।
नढिड़ा डिघिड़ा कोमल किरणा,
चिलकनि चिमिकनि जगमग झरणा ।"

खण्ड - द

24. किनि बि पंजनि इस्तलाहनि जी माना लिखी जुमिले में कमि आणियो – 5 × 1 = 5

(i) खिखो विखो थियणु

(ii) बाहि बारणु

(iii) दिलि वठणु

(iv) रूक जा चणा चबाइणु

(v) कंडा पोखणु

(vi) निंड फिटणु

(vii) धोबी हणणु

(viii) डिठो करणु

(ix) पाणी विलोड़णु

(x) फटनि ते लणु बुरिकणु ।

25. इस्मु छा खे चइजे थो ? इस्म जे किस्मनि जा नाला लिखो । 5

या

इस्मु जाति ऐं इस्मु तसग़ीर जा मिसाल डेई समुझायो ।

खण्ड - य

26. कंहिं बि हिक विषेय ते मज़मून लिखो : 6

(i) सिंधियत डीहुं चेटीचण्डु .

(ii) सफाई अभियान ऐं भारत

(iii) 'कोरोना' जे बचाव जा उपाव

(iv) इन्टरनेट जी अहिमियत ।

27. दोस्त / साहेड़ीअ खे जनम डींहं जूं वधायूं डींदें ख़तु लिखो । 6

या

भाउ जी शादीअ में वजण लाइ प्रिंसीपाल खे चइनि डींहनि जी मोकल वास्ते दरख़्वास्त लिखो ।

या

नगर निगम जे मेयर खे रस्तनि जी मरम्मत बाबति दरख़्वास्त लिखो ।

28. 'मुल्हु' कहाणीअ में अमां बाबति पंहिंजा वीचार लिखो । 6

या

रविन्द्रनाथ टैगोर जी शख़्सियत जी जाण डियो ।

या

'ए दाता' कविता जो सारू पंहिंजे लफ़्ज़नि में लिखो ।

ڪنڊ - (A)

10 × 1 = 10

.1 هيٺين سوالن جا صحيح جواب چونڊيو-

(i) «جن گن من.........»جو رچيتا آهي.

(آ) مهاتما گانڌي (ب) سڀاش چندر بوس

(ث) بنڪم چندر چٽرجي (د) رويندرناٿ ٽيگور

(ii) «صفر»ڪهاڻي ءَ جو ليکڪ آهي -

(آ) ڪلا پرڪاش (ب) جيٺو لالواڻي

(ث) ايشور چندر (د) ڪنهيا لعل اگناڻي

(iii) ٻُڍي ءَ کي شونق هو -

(آ) ڪتاب پڙهڻ جو (ب) راند ڪرڻ جو

(ث) پراڻي پچر ڪرڻ جو (د) لکڻ جو

(iv) «ڪُنڊ ڪُنڊ» ڪرڻ جي معنيٰ آهي -

(آ) منا ڪرڻ (ب) ٽوڪ ٽوڪ ڪرڻ

(ث) گهٽو ڪائڻ (د) گهٽ وڌ ڳالهائڻ

(v) «پيڙا» لفظ جو عدد واحد آهي -

(آ) ٻٽڻ (ب) جيور

(ث) ٻَڪل (د) پيڙو

(vi) جنس مونس جو مثال آهي -

(آ) ٻڪري (ب) گهوڙو

(ث) هاٿي (د) هرڻ

(vii) «جبرو» لفظ جو ضد آهي -

(آ) محنتي (ب) ڪمزور

(ث) طاقتور (د) ٻلوان

(viii) «گيتن جا موتي» ڪويتا لکي آهي -

(آ) گووردڌن ڀارتي (ب) هري دل گير

(ث) ڏيولڻ راهي (د) ڪشنچند بيوس

(ix) سٽ پوري ڪريو -

«اسين شل گيان ۽ وگيان سان ....ڀڪايون»

(آ) گُلشن ڪي (ب) پارت ڪي

(ٿ) جڳت ڪي (د) ذهن ڪي

(x) ڪوي «قدرت وارا» ڪنهن کي چيو آهي -

(آ) انسان کي (ب) راجا کي

(ٿ) پرماتما کي (د) حُسن کي

نوٽ : (2 - 8) هيٺ ڏنل ٽُڪري کي ڌيان سان پڙهي سوالن جا جواب لکو-

آج ڪلهه جي زندگي ڪشمڪش ۽ تناوَ واري آهي هر هڪ انسان صحت جو خيال نہ ڪري، پئسو ڪمائڻ ۾ مشغول آهي. من جي شانتي و چائي ڪنهن ڪيتر ۾ نالو ڪڍائڻ جي ڪوشش ڪري ٿو. انسان پاڻ کي مايا جال ۾ ڦاسائي رکي ٿو ۽ پنهنجي لاءِ نوان نوان مسئلا پيدا ڪري ٿو. ظاهري انگريزي دوائن جي چڪر ۾ اچي غلام بڻجي ٿو پوي. افسوس سد افسوس انسان کي اها ڄاڻ نہ آهي. تہ انگريزي دوائن ۾ اهڙا تہ زهريلا اثر آهن، جي روڳن کي دٻائيندي چمتڪار ڏيکارين ٿيون. پوءِ گوجهيون بيمارين کي جنم ڏيئي انسان جو انت آڻن ٿيون. جيڪڏهن انسان چاهي ٿو تہ سندس شرير نروڳي رهي ۽ من چُست رهي تہ انسان کي گهر جي تہ پنهنجي جيون جي پر گهور لهي. جيون جي پر گهور قدرتي نيمن سان لهي سگهجي ٿي. جيئن نور بنا سڀ ڪوڙ آهي. تيئن صحت بنا سچ آهي.

2. مٿئين ٽُڪري جو سهڻو سرو لکو. 1

3. انسان پنهنجي لاءِ نوان نوان مسئلا ڪيئن ٿو پيدا ڪري ؟ 1

4. جيون جي پرگهور ڪيئن لهي سگهجي ٿي؟ 1

5. «روڳي» لفظ جو ضد لکو. 1

6. صحت جي معني ڇا آهي؟ 1

7. انگريزي دوائن مان ڪهڙا نقصان آهن ؟ 1

8. صحت بنا سڀ سُڄ آهي ڪيئن ؟ 1

نوٽ : (9 - 11) : صحيح لفظ چونڊي خال پريو-

(شيطان، چادر، جل جي ڌارا)

9. ڪو صورت ۾ انسان چوي ڪو شر پريو ....چوي. 1

10. منهنجو جيون.......... دکہ ۽ سکہ جنهنجا ٻہ ڪنارا. 1

11. ڌرتي رات جي.......... لاهي ننڊ مان جهٽ پٽ جاڳي آهي. 1

ڪنڊ - (B)

نوٽ : (12 - 19) : هيٺين سوالن جا جواب لکو-

12. پڙهڻ جي طريقي بابت «بيڪن» جا ڪهڙا ويچار آهن ؟ 2

13. «عمر ماروئي» ايڪانڪي ۾ ڪهڙو سنديش ڏنل آ هي ؟ 2

14. «ٻُڍا آشرم» ڪهاڻي ۾ سماج جو ڪهڙو چتر چٽيل آهي ؟ 2

15. سنڌين جي خاص پوشاڪ ڪهڙي آهي ؟ 2

16. «شاهہ لطيف» مالڪ ڏر ڪهڙي وينتي ڪئي آهي ؟ 2

17. ڪوي ء «محنت» بيت ذريعي ڪهڙو سنديش ڏنو آهي ؟ 2

18. «گلن جي توڪري» ڪويتا ۾ ڪوي ء رات ۽ ڏينهن جي اُپما ڪنهن سان ڪئي آهي ؟ 2

19. قدرت وارا ڪويتا ۾ ڪوي ڪنهن جو عمدو ميلاپ ڏيکاريو آهي ؟ 2

ڪنڊ - (C)

نوٽ : (20 - 23) : حوالا سمجهايو-

20. «پلائي ڪري اُهو اُپاءُ سونکي ٻڌاء، مان اُهو ضرور ڪنديس». 4

يا

«هاڻي مون کان هر ٻي ٽين مهيني گاڏي ء جي مُسافري پيچي ڪان.......... ٿي».

21. «ابا ڏُبري شرير جا ڪهڙا حال ؟ سيءُ تپ ٿي پيو اٿم. سج چڙهي تہ ڪو شرير ۾ سگهہ پوي». 4

يا

«جڏهن رت ڪنورو ڏجي تڏهن پٽ ڪنورو ملي ٿو».

22. «سائيم سدائين ڪرين مٿي سنڌ سُڪار دوس مٺا دلدار، عالم سڀ آباد ڪرين». 4

يا

تنهنجي اهنساجو راڄ، دُنيا دور دور ڀڄو حيرت ڪائيندو تي و تيو، ساراهيندو تي و تيو.............

23. «جپ جاپ ڪيم، پوڄا پاٺ ڪيم،

وڃي گنگا تي اٺنان ڪيم

سوچي سمجهي ويد پُراڻ پڙهيم،

سامهون قدرت جو ڪرتار ڏٺم». 4

يا

ويٺي هلي سنسار مان ٻُستي،

سڀ ۾ آئي چاهہ ۽ چُستي،

ننڍڙا ڏگهڙا ڪومل ڪرٺا،

چلڪن چمڪن جڳ مڳ جهرٺا.»

ڪنڊ - (D)

24. ڪن بہ پنجن اصطلاحن جي معنٰي لکي جملي ۾ ڪم آڻيو۔ 5 × 1 = 5

(i) ڪکو وکو ٿيڻ

(ii) ٻاهہ ٻارڻ

(iii) دل وٺڻ

(iv) روڪ جا چٽا چپائڻ •

(v) ڪنڊا ٻوڪڻ

(vi) ننڊ ڦٽڻ

(vii) گهوبي هڻڻ

(viii) ڏنو ڪرڻ

(ix) پاڻي ولوڙڻ

(x) ڦٽن تي لوڻ ٻُرڪڻ

5

25. اسُم ڇاکي چئجي ؟ اسم جي قسمن جا نالا لکو.

يا

اسم ذات ۽ اسم تسنير جا مثال ڏيئي سمجهايو.

(E). - کنڊ

6

26. ڪنهن به هڪ وشيه تي مضمون لکو-

(i) سنڌيت ڏينهن چيٽي چنڊ

(ii) صفائي اپيان ۽ ڀارت

(iii) 'ڪورونا' جي بچاءَ جا اُپاءَ

(iv) انٽر نيٽ جي اهميت

6

27. دوست/ساهڙي ۾ کي جنم ڏينهن جون واڌايون ڏيندي خط لکو.

يا

ڀاءُ جي شادي ۾ وڃڻ لاءِ پرنسيپل کي چئن ڏينهن جي موڪل واسطي درخواست لکو.

يا

نگر نگم جي ميئر کي رستن جي مرمت بابت درخواست لکو.

6

28. «سُلهه» ڪهاڻي ۾ اماباب پنهنجا ويچار لکو.

يا

رويو ندرناٿ ٽيگور جي شخصيت جي ڄاڻ ڏيو.

يا

«اِي داتا» ڪويتا جو سار پنهنجي لفظن ۾ لکو.

DO NOT WRITE ANYTHING HERE